

อสม.ลูกเสือชาวบ้าน ครั้งแรกในไทยที่ราชบุรี

“ดีวยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า จะ
จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ...”

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ เชื่อว่าหลายคนคงเคยผ่านกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือในสมัยเรียนกันไม่มากนักน้อย และด้วยหลักสอนดังกล่าว ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงด้านสาธารณสุขได้อีก

“โครงการอบรมฟื้นฟูความรู้อาสาสมัครสาธารณสุข จ.ราชบุรี หรือลูกเสือ อสม.” ครั้งแรกของไทย ที่ นพ.บุญเรือง ฐชัชแสงรัตน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด (นพ.สสจ.) ราชบุรี ริเริ่มโครงการไว้ยืนยันว่าสามารถทำได้

ในปี 2554 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ราชบุรี ได้จัดโครงการดังกล่าวเป็นครั้งแรก โดยใช้กระบวนการลูกเสือจัดอบรม อสม. ลูกเสือชาวบ้าน ใน 10 อำเภอ ประกอบด้วย อ.เมือง อ.บ้านโป่ง อ.วัดเพลง อ.บางแพ อ.สวนผึ้ง อ.โพธาราม อ.บ้านคา อ.จอมบึง อ.ปากท่อ และ อ.ดำเนินสะดวก จำนวน 11,640 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอีก 350 คน เพื่อเป็นวิทยากรในการอบรม อสม.อีกทอดหนึ่ง

นพ.บุญเรืองบอกว่า ที่ผ่านมากิจกรรม อสม. จะเป็นการนัดรวมตัวกันมาประชุมสัมมนาอยู่ในห้องใหญ่ นั่งโต๊ะแจกเอกสารประกอบ ซึ่งสุดท้ายไม่มีใครทราบว่าจะมีสักกี่คน เมื่อกลับบ้านแล้วจะนำเอกสารไปใช้ประโยชน์จริง เพราะส่วนใหญ่ก็นำไปเก็บกองไว้กับบ้าน การ

อบรมเชิงวิชาการไม่สามารถทำให้ อสม.นำไปปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ สอดกับหลักการสอนของลูกเสือ เนื่องจากมีกระบวนการปลูกจิตสำนึกรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และช่วยสร้างระเบียบวินัยให้กับ อสม.แต่ละคน สำหรับการอบรมจะมุ่งเน้นรูปแบบกิจกรรมบันเทิงเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง อสม. ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานร่วมกันในถิ่นที่ และใช้การอบรมแบบปฏิบัติจริงด้วยการแบ่งฐานการเรียนรู้เป็นฐานย่อย เพื่อให้วิทยากรสามารถแนะนำและฝึกสอนได้แบบตัวต่อตัว ซึ่งจะทำได้

อสม.สามารถสอบถามในข้อสงสัยได้อย่างเข้าถึง จึงทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้เชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง

ในส่วนของฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย
1.ฐานตลาดกิน ตลาดซื้อ เพื่อให้เข้าใจเรื่องของฉลากอาหาร และการเลือกซื้อ และแยกประเภทของผลิตภัณฑ์ได้อย่างชาญฉลาด
2.ฐานสถิติมัน เพื่อเรียนรู้การจัดการค่า BMI ได้อย่างเข้าใจ
3.ฐานลูกน้ำยุ่งลาย นำเสนอความรู้ในเรื่องของวงจรชีวิตลูกน้ำยุ่งลาย และการเกิดโรค การป้องกันที่ถูกต้อง รวมถึง

การนำเอาสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นผลงานนวัตกรรมใหม่ๆ จากสิ่งของที่ถูกรอบตัวนำมาใช้งานให้เป็นประโยชน์ เรียนรู้การวิเคราะห์และการลงบันทึกในการตรวจได้อย่างถูกต้อง
4.ฐานดูแลผู้ป่วยความดันโลหิต เพื่อให้เข้าใจในกระบวนการและวิธีการในการตรวจวัดความดันอย่างถูกต้อง และปัจจัยต่างๆ ของการเกิดความดัน เพื่อนำไปแนะนำชาวบ้านได้อย่างถูกต้อง และ
5.ฐานดูแลผู้ป่วยเบาหวาน เรียนรู้ในเรื่องของหมวดหมู่อาหารที่มีผลและปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคได้อย่างเข้าใจ และสามารถนำไป

ถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง

อสม.ที่ผ่านการอบรมจะทำหน้าที่ดูแลครัวเรือนต่างๆ แบบเป็นทีม ซึ่งแตกต่างจากเดิม อสม. 1 คน รับผิดชอบเยี่ยมครัวเรือนละ 10 หลังคาเรือน แต่โครงการนี้จะแบ่ง อสม.ออกเป็นทีม ทีมละ 3-5 คน ช่วยกันทำงาน โดย 1 ทีมจะรับผิดชอบเยี่ยมครัวเรือนละ 50 หลังคาเรือน ซึ่งได้รับการตอบรับดีมาก โดยจากการลงพื้นที่ ชาวบ้านก็พอใจ ขณะที่ อสม.ที่เข้ารับการอบรมก็ตอบรับดี โดยแต่ละคนเห็นด้วยกับโครงการนี้ เพราะเล็งเห็นถึงการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในงาน ทำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ที่สำคัญยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง อสม.ด้วยกัน และครัวเรือนที่ลงไปเยี่ยมอีกด้วย

โครงการนี้นับเป็นครั้งแรกของไทยที่ได้รับ การตอบรับ และประสบความสำเร็จ จนหลาย จังหวัดให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมด้วย เช่น นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี หากเป็นไปได้ความร่วมมือลักษณะนี้ควรมีในพื้นที่อื่นๆ ด้วย

วารุณี สิทธิรังสรรค์

warunee11@yahoo.com